

BOJEVNİK

Stane Vidmar:

Oče, odpusti!

Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo! Ne vedo kaj delajo vsi tisti, ki v svoji kratkovidnosti, nestrpljivosti, nepremišljenosti ali omejenosti ne razumejo dogajanj krog sebe in v svetu, ter v svoji ozkosrčnosti ovirajo ali vsaj skušajo ovirati rast novih sil in smeri, nove dobe in novih ljudi. Tisti, ki so radi svoje stare miselnosti in vsega svojega gledanja na življenje nezmožni razumeti to novo, kar vstaja, so že po svoji ukoreninjenosti v zastarelih nazorih nekako nujno določeni kot coklje vsakemu napredku. Toda ne mislimo samo na te. So še drugi, ki mislijo, da čutijo dih nove dobe, ki si domišljajo, da slutijo, kaj se godi v ljudski duši, ki se celo nekako zavedajo, da prihaja nov čas in novo življenje, ki pa niso toliko močni, da bi se otresli slabosti, da bi se povzpeli preko osebnih interesov in ambicij, pa tudi preko malenkostnih predsodkov, ozirov, zamer in užaljenosti. So pač ljudje, ki še niso zreli za novo dobo, ljudje, ki še vedno iščejo v vsem in povsod le sebe. Tudi ti ne vedo, kaj delajo, ne vedo, da ovirajo, ne vedo, da škodujejo tistim namenom in smerem, za katere mislijo, da delajo. Vse te ovire, vse te coklje, morajo odpasti, da zaplove v naše življenje duh nove dobe. Odpasti ali zbuditi se morajo iz zmot in zablod, vstati iz slabosti, če nočejo pasti v brezpomembno zakrknjenost. Če bi se vsi le nekoliko zavedali ogromnih nalog, usodnosti trenutka in teže dogodkov, ki prihajajo, sem prepričan, da bi bilo mahoma konec vseh spodtikanj, vsega nerganja in trmoglave razcepljenosti. Vsaj v kolikor gre za poštene in dobre. Pred veličino in usodnostjo vprašanj, ki vstajajo in morda že v najbližnji bodočnosti stopijo pred nas, bi se vendar streznili, odvrgli svoje majhne zadevice in šli složno in enotno na delo.

Toda ko bodo stala že pred nami ta usodna vprašanja, bo morda že nekoliko kasno za spametovanje in zbiranje. Ta velika vprašanja naše bodočnosti nas morajo najti že zbrane in pripravljene, sicer bodo rešena za nas neugodno in bodo morda zapečatila našo usodo za dolgo, dolgo!

Zato delamo, zato budimo in opominjamo, dokler je še čas. Vsi, ki ste dobre volje, vsi ki Vam je res kaj za bodočnost naroda, vsi, ki nimate tega samo na jeziku, ampak v srcu in glavi, združite se, zgrabite za delo, sodelujte! Ne cincajte, ne omahujte, čas hiti in dela je strahotno veliko!

Naj Vas ne plašijo krokarji in gavranji, ki krakajo vedno in nad vsem, ker sami niso vredni ali pa niso sposobni, da bi sodelovali. Naj Vas ne plašijo zavijanja in namigovanja, podtikanja in klevetanja ljudi, ki bi hvalisali do neba ta pokret, če bi ga lahko vtaknili v svoj žep in porabili za svoje namene!

Naše gibanje je gibanje slovenskega naroda in naše delo je šlo za tem, da zgradimo takšne temelje temu gibanju, da ga nihče več ne bo mogel porušiti, pa tudi ne izrabiti v druge namene, kot v dobro vsega naroda, v smislu načel in programa, ki ga je naše ljudstvo sprejelo in osvojilo. Temelječ na zdravi, široki demokraciji ima naše združene vse pogoje, da ostane resnični glasnik narodove volje, njegovih teženj in stremeljenj. Oprto na sodelovanje in soodločevanje vsega naroda ne more zaiti na stranpota, se ne spušča v nepremišljene avanture in kombinacije, marveč gre svojo ravno smer, brez ozira na dnevne zapletljaje, naprej, imajoč pred očmi le svojo veliko nalogo — bodočnost vsega slovenskega naroda v veliki

Političen položaj po širnem svetu . . .

Največjo pozornost so vzbujali pretekli teden dogodki v Franciji, Ameriki in Italiji.

Ni še dolgo tega, kar je razpadla radi znane afere Staviski levičarska koalicija, katere člani so bili baže zapleteni v afero, in je sestavil novo vladno koncentracije Doumergueu. Ta je zahteval od francoskega parlamenta glede na državno gospodarstvo Francije obsežna pooblastila, s katerimi bi se omejila oblast parlamenta. Po njegovem je bilo nujno potrebno, da vpostavi z dekreti brez neskončnih debat in političnih intrig red v notranji in zunanji politiki države. Takrat pa je skočil za hrbet svojemu šefu Etienne Flandin, češ, da ne more prenesti republikanska demokracija niti sence režima, ki bi si prisvajal le eno izmed pravic, ki pripadajo edinole francoskemu ljudstvu. Novi predsednik je postal Flandin, ki pa mu prav tako ni prizanesla ista nevarnost, ki je izpodkopavala tla njegovemu predniku. Kako pokriti 10milijardni primanjkljaj državnih financ? Flandinov položaj je postal zelo resen po občinskih volitvah 13. maja, pri katerih so si priborili komunisti 28 občin v pariški okolici in tako stisnili rdeči obroč okoli Pariza. Še istega dne je odšlo iz Francoske banke 236 milijonov frankov v zlatu. Od tega dne naprej je odhajalo dnevno po 120 do 250 milijonov frankov zlata iz tresorov Francoske banke. Pod pritiskom premišljene gonje mednarodne spekulacije proti francoskemu franku se je tudi Flandin odločil zahtevati od zbornice izredna pooblastila, s katerimi pooblaščata senat in zbornica vlado, da do 31. decembra izda vse zakonite mere za ozdravljenje javnih financ. Doživel pa je poraz že v finančnem odboru, ki ni hotel verjeti njegovim razlogom, kako si zamišlja finančno avtokracijo, ki ne bi smela biti politična diktatura. Za tem porazom je doživel Flandin 30. maja še poraz v poslanski zbornici in Flandin je moral odstopiti. Kako panično razpoloženje se je lotilo Francozov par dni pred Flandinovým padcem, dokazuje najbolj dejstvo, da so prepeljali 28. maja pol drugo milijardo frankov na varno v London, na predvečer odstopa vlade pa so spravili celo štiri in pol milijarde frankov preko meje.

Mandat za sestavo nove vlade je dobil predsednik poslanske zbornice Bouisson.

Jugoslaviji. Ker smo pa poudarili, da je to gibanje slovensko, so nam mali, res majhni »prijatelji« to takoj oponesli. Nekoliko prikrito sicer, pa vendar dovolj jasno opozarjajo, da diši nevarno po separatizmu, samoslovenstvu itd. itd. Saj se razumemo! Le trudite se le! Toda zato mi ne bomo prav nič obračali in zavijali. Smo slovensko gibanje, ker drugačno gibanje slovenskega naroda biti ne more! Smatramo za nujno potrebo, da se Slovenci krepko in enotno organiziramo, ker je skrajni čas, da bo naše nastopanje enotno in enodušno. Potrebno je tudi v interesu države takšno združenje, da se prepreči nezdravo izigravanje skupine proti skupini, kar prinaša le razdor, nevoljo, mlačnost in sovraštvo v narod. Potrebno je, da nastopimo Slovenci že enkrat enotno in odločno, ker le tako bomo lahko pomagali rešiti najvažnejša in najnujnejša notranjopolitična vprašanja države. Potrebna je ta enotnost Slovencev, tudi v državnem interesu, da onemogoči vsakomur nezdrave kombinacije in zveze, škodljivo spletkarjenje, izmiškanje v nujnih vprašanjih in zavlačevanje reform, ki so neodložljive. Zato mislimo, da moramo biti Slovenci najprej sami temeljito organizirani in pripravljeni, da moramo torej to naše gibanje utrditi in izpopolniti do skrajnih mej in šele potem iti naprej po državi preko mej dravske banovine. Trdno povezani in zbrani bomo lahko iskali stikov in zvez s sorodnimi gibanji med Srbi in Hrvati. Toda iskali bomo stikov s sorodnimi gibanji, ne pa z gibanji in akcijami, ki so nam po svojem duhu in programu tuje! Ne bomo iskali stikov z brezdomembnimi skupinami in tudi ne

Težko nalogo, da uredi državne finance, je prevzel 72letni Cailaux, znan po likvidaciji maroške afere, ki bi svetovno vojno povzročila skoraj desetletje prej, znan po aferi svoje žene, ki je ustrelila glavnega urednika »Figara« Calmetta, ker je začel priobčevati njena ljubavna pisma, in je prevzel njeno obrambo sam Cailaux, ki jo je tako

Abesinci se mrzlično oborožujejo. — Transport municije v abesinsko prestolico

spretno zagovarjal, da je porota ženo gladko oprostila. Najbolj znan pa je postal Cailaux med svetovno vojno, ko so ga obtožili veleizdajniških zvez z Nemčijo in ga zaprli za pet let. Iz ječe se je vrnil v triumfu v Pariz in nekaj tednov pozneje je vršel Herriotov kabinet. Minister je bil v več vladah do 1. 1926.

Ta Cailaux tedaj, ki je bil zmerom osumljen, da je prijatelj Nemčije, najmoč-

s takimi, ki jim meša glavo fašizem ali hitlerizem in ki mislijo, da mora biti za vsako ceno kak »Führer« tudi pri nas.

Mi bomo kot organizacija slovenskega naroda iskali in lahko našli sebi enake in sorodne sile, pa tudi enakovredne in enakopomembne. Iskali bomo zveze in sklenili zvezo enaki z enakimi, ne da bi se po stari, naravnost bolestni slovenski ponižnosti in uslužnosti udinjali komurkoli in se izročali na milost in nemilost. Če se bomo pa po treznem in tehtnem prevdarku vezali, se bo zgodilo to z znanjem in odobrenjem vseh naših skupin in članstva, in tako, da bomo vkljub zvezi popolnoma samostojni, ker hočemo urejevati svoje zadeve sami!

Mi smo prepričani, da služimo tudi skupnosti najboljše, če se brigamo pred vsem za svoje stvari, če se brigamo, da bo slovenski narod živel lahko tako, kakor to ustreza njegovi visoki kulturni stopnji, če se brigamo, da bo v tem našem koncu države vse v redu in zadovoljstvu. Če se uredijo pri nas enkrat razmere po pameti, da ne bo naravnost bedastih ovir svobodnemu razvoju, se bo dvignila tudi zavest naših bratov onkraj meje, bo oživela tudi njih vera v boljšo in svobodno bodočnost.

Naš pogled je usmerjen daleč in visoko, naši načrti so veliki in pogumni, zato ni prostora med nami za kratkovidne in bojazljive. Mi gremo naprej in klešemo svojo pot skozi ovire in zapreke. Naš narod je razumel in občutil veličino naše naloge, zbira se in dviga, pa je ni sile, ki bi ustavila in zavrla pohod nove dobe, pohod prave svobode, pravičnosti in poštenja!

nejša in hkrati najbolj košljiva osebnost v Bouissonovi vladi, se je povrnil v vladno, ker je sijajen gospodarski strokovnjak. Takoj ob svojem nastopu je izjavil, da bo brez usmiljenja zatrl spekulacijo proti franku in obdržal njegovo vrednost na zlati pariteti. Nenadni padec Bouissonove vlade, ki je mislila, da bo bolj srečna pri glasovanju o po-

oblastilnem zakonu, pa je preprečil njegove načrte. Položaj je trenutno silno zapleten. Jugoslovani smo zainteresirani na razpletu francoske notranje krize, ker ni položaj v Evropi prav nič razveseljiv in se zaradi tega zelo občuti, da so francoske vlade preveč doma zaposlene.

Bouisson

Roosevelt ne odneha

V Ameriki je vzbudila veliko senzacijo vest, da je ameriško najvišje sodišče na podlagi nekega starinskega paragrafa razveljavilo Rooseveltove socialne reforme, s katerimi je precej obremenil vefabrike in veleindustrijalce, da pomaga kmečkemu in delavskemu stanu. S potezo peresa je vrhovno sodišče razveljavilo nad 700 uredb in prevrnilo celotno politiko gospodarske obnove. Ustavljeni so bili brzojavno vsi kazenski postopki proti osebam in podjetjem, ki so se morala zagovarjati zaradi kršitev vladnih uredb. Predsednik Roosevelt, za katerim stoji celotno ameriško delovno ljudstvo, pa se ne misli udati. Izjavil je, da bo še ta teden pričel akcijo za odpravo slabih posledic sklepa vrhovnega sodišča ter da bo sklical konvent, ki naj popravi ameriško zvezno ustavo glede na potrebe sedanosti.

Ker je po ataki najvišjega sodišča povsod prišlo do znižanja mezd in do podaljšanja delovnega časa, se obetajo številne stavke. Tako je že določena za 17. junij stavka skoraj pol milijona rudarskega delavstva.

Pred vojno med Italijo in Abesinijo

Važno mednarodno vprašanje je postalo abesinsko vprašanje. Francoska diplomacija dela na tem, da bi se jugovzhodna Abesinija prepustila italijanski akcijski sferi, do čim naj bi severna in severozapadna Abesinija bila odprta angleškemu vplivu. Italija pa hoče še več, češ, da ji je Anglija v pogodbi l. 1926. priznala posebno stališče v vsej Abesiniji. O tem pa zopet noče nič slišati Anglija, ki je ravno pretekli dni izposlovala sklep egiptovskega ministrskega sveta za milijardni projekt velikega jezua pri jezeru Cana v Abesiniji, s čimer hoče angleška vlada podčrtati, da absolutno ne bo dovolila prodiranja kakšne druge vesele v osrčje Abesinije. Zanimivo je, da je egiptovska nacionalistična opozicija, ki je zadnje čase zvezana z italijansko diplomacijo, proti temu sklepu egiptovske vlade protestirala. Toda baš zveza Italije z arabsko iredento v Afriki sili angleško vlado k temu, da zavzema čedalje bolj odklonilno stališče napram italijanskim načrtom na črnemu kontinentu.

Trdovraten odpor Anglije proti italijanskemu abesinskemu podjetju je povzročil, da italijanski tisk sedaj brez vsakih olepševanj izjavlja, da hoče Italija Abesinijo na vsak način zasesti, da si ustvari v Afriki veliko kolonijo za svoje preobljude. Mussolini računa s tem, da bo treba za abesinsko ekspedicijsko najmanj pol milijona armade. V resnici odhaja iz italijanskih pristanišč skoraj vsak dan vojaški transport za transportom. Kot znak bližnje vojne v Abesiniji označujejo najno-

vejši ukrep Italije, da je treba iz vseh italijanskih kolonij v Afriki nemudoma izprazniti prebivalstvo italijanske krvi. Prvi transporti italijanskih beguncev so že prišli v Port Said. Razpoloženje v Italiji je tako, da bo italijanska armada, zbrana v vzhodni Afriki, udarila na Abesinijo, kakor hitro pride za to pripraven trenutek.

Vendar pa tudi v Abesiniji ne drže križem rok. Bajе lahko mobilizirajo dva milijona vojakov, ki so se v zadnjih letih do dobra oborožili in se izvežbali pod vodstvom belgijskih in švedskih vojaških misij, baje v službi raznih evropskih tovarn orožja, kar bo najbrž tudi držalo. Posebno zadnje čase dobiva Abesinija ogromne zaloge streliva in najmodernejšega orožja, ki ga deloma prevažajo iz Evrope z letali.

Abesinci se nameravajo zavarovati pred Italijani tudi na ta način, da ponujajo Angliji pokroviteljstvo nad Abesinijo za dobo 25 let. Pri vojnih pripravah že sodelujejo Angleži in se transporti orožja za Abesinijo tudi že vrše skozi angleško somalijsko pristanišče Berbera. Kolone z orožjem se prevažajo z angleško zastavo. To so seveda stvari, ki silno razburjajo Italijo.

Izmed drugih važnejših dogodkov v širnem svetu omenjamo strahoten potres, ki je razdeljal celo deželo Belučiستان v Aziji. Število mrtvih gre na deset in desettisoče, tako da ne štejejo več mrtvih, temveč žive, ki so ušli potresni katastrofi.

In doma ...

Skupščina v Beogradu je imela v ponedeljek otvoritveno sejo. Seji niso prisostvovali poslanci, izvoljeni na Mačkovi listi.

Dr. Joahim Ražem:

Bojevniški pokret

Široke ljudske množice hočejo mir, delo in življenje!

Bojevniški pokret, kakor ga razume mo mi, ni pokret starih odsluženih vojakov, ki obujajo spomine na svoje vojaške doživljaje ali svoja junaška dejanja, ampak je pokret, ki hoče na temelju svojih izkušenj iz svetovne vojne z ustvarjanjem podrobnim delom ustvariti svojemu narodu in svoji narodni državi boljše gmetno in duhovno življenje. Pokret mora zajeti ves narod, ne samo bivše in bodoče vojake, ampak vse rojake, ki jim je narodna blaginja in napredek res pri srcu. Bojevniške organizacije hočejo braniti vse narodove vrednote, med katere spada predvsem politična samostojnost naproti drugim državam. Mi vemo prav dobro, da brez lastne narodne države bi bili, posebno mi Slovenci, zapisani prav gofovi smrti, ker bi nas Nemci in Italijani prav kmalu strebili z zemeljskega površja. Pred smrtjo pa se brani vsako živo bitje in prav tako, oz. še bolj vsak narod, ki ima svojo kulturo, svoj jezik, svojo narodno zavest in vse one narodove posebnosti, ki ga ločijo od drugih narodov. Na tako obrambo hočemo in moramo biti vedno pripravljeni, da nam zunanji sovražnik ne uniči vseh teh svetih vrednot, ki sestavljajo naš narod.

Naš zemljepisni položaj je najlepši v Evropi. Od visokih vrhov alpskega gorovja preko lepih in prostranih ravnin in gostih šum se razširja naša domovina do bogatega morja, teh širokih vrat v široki svet. Velika je naša domovina, od Gospe svete do Egejskega morja, od Soče do Balkanskega gorovja. Priden in dober narod biva tod in zemlja je z bogastvom blagoslovljena. Sovražnik pa preži na nas, kako bi nas razdvojil, kako podjarmil in uničil. Čaka na trenutek, da bomo šibki in nepripravljeni. Toda mi nismo slepi. Biti moramo vedno pripravljeni, da nas ne napade in obsodi na smrt. Naša vojska

mora biti pripravljena na obrambo naše zemlje in vsega, kar je našega. Le v pripravljenosti na obrambo bomo lahko spali in se posvetili vsak svojem delu. Tudi naši sovražniki nas bodo bolj spoštovali le, če bomo močni. Če si iščemo posebno mi Slovenci med seboj za vsako majhno žalitev popolnega in brezobzirnega zadoščenja, ga bomo zahtevali tem bolj, če bodo naše narodne svetinje razžaljene ali ogrožene. Mi Slovenci, Hrvati in Srbi hočemo živeti kot narod na zemlji svojih očetov.

Toda zaradi pripravljenosti na obrambo svoje zemlje in vseh svojih vrednot in posebnosti, se nas ne sme smatrati, da smo kak imperialističen pokret, ki goji ali pripravlja vojno. Prav nasprotno je res! Svetovna vojna nam je pokazala vse svoje nepopisne grozote in vso svojo velikansko revščino, da si vojne ne predstavljamo za kak šport, da si je ne želimo, ampak da smo delali in delamo z vsemi sredstvi za mir. Vemo prav dobro, da vojne pripravljajo in vodijo brez vsakega človeškega čustva samo bogati finančniki in velekapitalisti, ki so kakor vampirji žejni ljudske krvi le zaradi tega, da bi se njihovi nenasitni mošnjiki še bolj odebelili. Toda narodi, široke ljudske množice, hočejo mir, delo in življenje! Posebno pa si moramo mi Slovenci, kot mal narod, živeti na meji dveh pohlepkih velikih narodov, želeči miru, moramo delati za mir, napredek in življenje! Zgodovina nas uči, da so mali narodi vedno plačali vojne račune velikih in bogatih narodov. Zato je bojevniški pokret, ki je zrastle iz velikih bridkosti in nepopisnega trpljenja v svetovni vojni, miroven pokret, ki dela za mir med narodi, toda brani tudi preko državnih mej z vsemi sredstvi svoje, tujega pa noče. Naše geslo bodi: Boj za mir, delo in življenje!

Stanko Florjančič:

Našim poslancem v premišljevanje

Ogromna dobroimetja naših državljanov v inozemskih bankah

Kaos, zmeda in zmešnjava na vseh koncih in krajih, to je edino pravilna označba za prve prevratne čase. Če je bila le mogoča katera napaka, prav gotovo so jo zagrešili oni, ki so se ponášali kot nenadomestljivi voditelji naroda.

Po strahotnih vojnih časih je nastala nova doba, ki je pa naši, čisto v staro miselnost zaverovani politiki niso občutili. Zato niso vedeli, da je v časih ve-

likih dogodkov le odločnost na mestu, zato se niso zavedali stare resnice, da se le pogumnemu nasmeje sreča. Oklevali in obotavljali so se, ko je bilo na mestu dejanje, in niti zmagonosni Maistrov zgled jih ni zdramil iz njih mrtvo udne politike.

Zato je historična krivda nas vseh, da nismo o pravem času, ko smo spoznali njih »vrlince«, potisnili vse te ljudi stare generacije v stran!

In ker tega nismo storili, je rastel kaos še naprej. Po političnih neuspehih in polomih je prišel polom še na gospodarskem področju. Borili smo se za svobodo svojega naroda, branili s krvjo zalite zapadne meje, da priborimo svojemu narodu gospodarsko svobodo, da mu zagotovimo pravo blagostanje. Sto in stotisoči so padli, da postane naš človek gospodar velikih zakladov, s katerimi se ponáša naša zemlja, toda osleparjen je bil narod za te dobrine, ker je po naših slamnatih možeh ostal tuje gospodar vseh dobrin!

Nastopiti bi morali kot en mož proti onim, ki so iz nacionalizacije kovali sebi kapital, narodu pa železne verige odvisnosti od tujega kapitala. Pomesti bi morali takrat s temi slamnatimi možmi, da bi narodu rešili njegovo gospodarsko neodvisnost!

In ker tega nismo storili, je rastel kaos še naprej. V lahkkih kupčijah za narodno premoženje so se izkvarili značaji in kupčija se je prenesla v politiko. Razpaslo se je strankarstvo, ki je razjedalo vse naše javno in narodno življenje.

Za vse naše notranje gospodarstvo je torej vendar nekdo odgovoren in tukaj ni težko ugeniti, kdo je to. Vsi vemo, da daje poglavitno smer gospodarskemu razvoju v vsaki državi in tudi pri nas, nesrečna politika, ki hoče imeti in tudi ima svoje prste vmes prav povsod. Navzlic svojim pravicam, ki si jih politika lasti, ne boste zlepa našli politika, ki bi hotel za stvari tudi odgovarjati.

Kadarkoli se govori o krizi, se navadno trdi, da jo mi Jugoslovani samostojno ne moremo rešiti, ker da je to svetovna bolezen. Res je, da je ta kuga prihrumela k nam od zunaj. Zato za začetek in nastop naše gospodarske krize tudi ne delamo v državi nikogar odgovornega. Nekaj drugega pa je, če pomislimo, da se naša kriza vleče od leta do leta in da se proti njej ničesar bistvenega ne ukrene! Tukaj pa je slika o odgovornosti za vso našo revščino popolnoma drugačna.

Kot znano, je naša država zelo bogata s prirodnimi zakladi. Če pa se vprašamo, kaj ima naš narod od teh zakladov, moramo priznati, da nimajo poedini sloji niti dovolj črnega kruha. Tukaj je jedro vseh naših vprašanj. Seveda moramo upoštevati svetovno gospodarsko krizo, a pri tem ne smemo pozabiti naših lastnih prav bogatih naravnih gospodarskih sredstev, ki so dovolj velika, da bi lahko prav dobro živeli naš delavec, kmet in gospod, samo če bi znali in hoteli pravilno gospodariti.

Malo je tistih, ki načenjajo vprašanje naših dobroimetij v tujini. Znana resnica je, da nudi glavno oporo denarju zaupanje državljanov samih. Zato je sveta dolžnost vsakogar, ki mu je blaginja naše mlade države res pri srcu, da denarju zaupa in da to tudi pred vsem svetom dokumentira! Kdor se ne ravna po tem načelu, je zagrešil težak prestopek in ga je zato treba opozoriti, da se poboljša, oz. ako tega noče, ga je treba kaznovati! Nam vsem je znano, kakšne posledice je imela pred leti odprava devizne naredbe. Nam pa je tudi znano, da se dobroimetja naših državljanov v inozemskih bankah po Švici, Franciji in Angliji ogromna in da če dobimo ta dobroimetja nazaj, da bomo lahko brez skrbi gledali v boljšo bodočnost.

V prvi vrsti je torej treba, da se ugotovi, kje in koliko dobroimetij imajo naši državljanji v inozemstvu. Treba jih je pozvati in če ne gre drugače, tudi prisiliti, da jih prijavijo. Vem, da je to težko izvedljivo, a država, ako je tu resna volja, ima in mora imeti sredstev, da to izvede. Da pa to ni neizvedljivo, nam pričajo zadnji ukrepi v Italiji in Nemčiji.

Skrajna sredstva v dosego tega cilja so opravičljiva že s stališča splošne samoobrambe. Neodpustno je namreč, da bi vloge naših državljanov proti minimalni obrestni meri ležale v tujini, ki nam hoče dati posojila proti 12% obresti oz. še večjimi. S svojimi vlogami v inozemstvu dajemo torej tujini na razpolago lastna sredstva in ta lastna sredstva si moramo potem v velikem delu izposojati in jih drago plačevati!

Tu pričakujemo od nove delegacije naših narodnih poslancev odločne be-

sede v parlamentu. Če bodo to storili, jim bo narod hvaležen — če ne, jih bo pa smatral za ravno tako nedostopne za bitna gospodarska vprašanja kakor narodne poslance prejšnje skupščine.

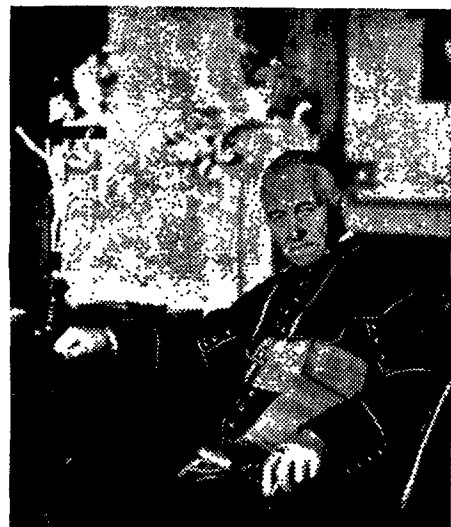
Skupinam in naročnikom!

Z današnjo številko je začel list »Bojevnik«, ki edini zastopa načela bojevnikov in »Boj-a«, izhajati tedensko. Za nove naročnike smo določili za tekoče leto naročnino na Din 20.—. Oni, ki so že plačali Din 10.—, plačajo za tekoče leto samo še Din 15.—. Skupine bojevnikov pozivamo, da v svojem področju pridobijo čim več naročnikov in nam naročnino za list takoj nakažejo. Le tako bo mogoče, da bo list redno izhajal in da bo zadovoljil bralce in naše člane. Vsak član-naročnik naj pridobi vsaj še enega naročnika. Današnjo številko lista smo razposlali vsem dosedanjim naročnikom in upamo, da ostanejo našemu listu tudi v bodoče zvesti.

Današnja številka izide radi nuna-gega gradiva izjemoma na šestih straneh. V bodoče bo izhajal »Bojevnik« na štirih straneh. Mnogo gradiva je še ostalo in pride na vrsto v prihodnjih številkah.

Uredništvo in uprava »Bojevnika«.

Pri nadškofu dr. Jegliču

Na zadnji seji je sklenilo predsedstvo OIO poslati deputacijo v Gornji grad, da izreče v imenu slovenskih bojevnikov čestitke g. prevz. nadškofu Jegliču k 85 letnici njegovega rojstva. Delegacijo so tvorili tovariši: predsednik Vidmar, oba podpredsednika Ratej in dr. Hacin ter Gombač.

Nad vse častno nalogo so izvršili l. t. m. Prevzvišeni je sprejel odposlanca zelo ljubeznivo ter bil nad pozornostjo bojevnikov prijetno iznenaden. Tovariš Vidmar je čestital našemu slovenskemu cerkvenemu knezu v toplih besedah, poudarjajoč, da vidijo bojevniki v njem onega velikega sina slovenskega naroda, ki je s svojim neumornim delom omogočil otvoritev in obstoj prve slovenske srednje šole ter uspešno pomagal pri gradnji stopenj, ki vodijo slovenski narod v kulturi višje in višje. Poudaril je posebno, da bo njegovo ime zabeleženo v zgodovini slovenskega naroda z neizbrisnimi črkami kot onega Slovenca, ki se je kot najvišji dostojanstvenik svojega naroda pogumno prvi podpisal pod zgodovinsko znano majniško deklaracijo, predstavljajočo najvažnejši korak k rešitvi slovenskega naroda izpod tuje nadvlasti ter k združitvi z ostalimi bratskimi narodi južnih Slovanov.

Prevzvišeni se je za izražene čestitke ginjen zahvalil ter dodal še nekaj spomincev iz onih za naš narod tako težkih časov. Posebno je poudaril s kakim velikim navdušenjem je tedaj pozdravil hrvatski narod ta, za vse Jugoslovane zgodovinski dogodek. Z željo, naj bi bojevniško gibanje pripomoglo k okreelitvi narodne in državljanske zavesti, se je prevzvišeni poslovil od bojevnikov.

Propagandna vožnja kolesarjev-bojnikov

Dne 12. maja se je brala v Št. Vidu nad Ljubljano maša-zadušnica za † tov. Bonačem. Zadušnici je prisostvovalo okoli 400 bojnikov skupin mesta in sreza Ljubljana s srezkim odborom Ljubljana na čelu.

Pred zadušnico se je vršila 1. seja srezkega odbora Ljubljana. Seje se je udeležila večina skupin mesta in sreza Ljubljana po predsednikih, oz. delegatih. Predsedoval je predsednik »Boja« tov. Vidmar. Razpravljalo se je o osnutku pravilnika za srezke odbore, ki je bil sprejet z malimi spremembami. V predsedstvo srezkega odbora Ljubljana so bili soglasno izvoljeni: tov. Gombač za predsednika, tov. Rupnik za podpredsednika in tov. Pollak za tajnika.

Po zadušnici so se odpeljali bojnikovikolesarji na propagandno vožnjo skozi Ljubljano. Lep vtis je naredila dolga vrsta kolesarjev, ki se je vila pod plapolajočimi zastavami po državni cesti proti Ljubljani. Kolona je šela nad 200 kolesarjev. Na čelu je vozil predsednik tov. Vidmar. Mnogo pozornosti je zbudilo v Ljubljani tako veliko število kolesarjev, ki so vozili v vzornem redu po glavnih ulicah, ter bili živahno pozdravljeni od tovarišev bojnikov Ljubljancanov. Vožnje so se udeležili tovarišikolesarji skupin: Bežigrad, Brezovica, Dobrova, Dol, Horjul, Log, Polhovgradec, Št. Jur pri Grosuplju, Št. Vid nad Ljubljano, Šiška, Smartno pod Smarno goro in Vič. Posebno pohvalno je omeniti bojovnike onih oddaljenih skupin, ki se niso ustrašili ne dolge poti ne naporov, da doprinesejo na ta način po svoje k propagandnemu delu za razvoj našega gibanja. Vzor bodi drugim zlasti skupina Št. Jur pri Grosupljem, ki je poslala navzlic največji oddaljenosti kar 25 svojih fantov na kolesih v Št. Vid.

Omenjenim skupinam je podarila skupina bojnikov Ljubljana-mesto za njihove kolesarske oddelke zastave v državnih barvah, ki so mnogo doprinesle k slikovitemu pojavi bojnovniških kolesarjev v Ljubljani.

Tabor na Žalostni gori pri Preserju

Na binkoštni ponedeljek 10. t. m. bo na Žalostni gori pri Preserju bojnovniški tabor z naslednjim sporedom:

Ob 9. dop. maša zadušnica za v svetovni vojni padle vojake in cerkven govor. Po maši tabor pred cerkvijo. Govorila bosta odposlanca Osrednjega izvršnega odbora tov. Erle Gombač in Stanko Florjančič ter zastopniki skupin.

Akcija za spomenik † tov. Bonaču

Dne 16. t. m. ob 9. uri dop. bo daroval na Brezjah I. podpredsednik OIO tov. prof. Ratej mašo zadušnico za † tov. Bonačem. Po maši bo v salonu pri Finžgarju sestanek, na katerem se bo razpravljalo o akciji za spomenik pokojnemu tovarišu, ki se ni strašil poltov in težav, da zastavi svojo krepko besedo v obrambo našega naroda in jezika, pa tudi v obrambo vseh ponižanih, teptanih in razžaljenih.

Skupine ponovno pozivamo, da prispevajo za spomenik pokojnemu tovarišu, kakor je bilo sklenjeno na delegatskem zboru.

Članski sestanki in tabor v Kočevju

V kratkem bodo v področju sreskega odbora Kočevje občni zbori skupin v Fari, v Banjaloki in v Kočevju. Nedavni članski sestanek v Loškem potoku, ki se ga je kljub izredno slabemu vremenu udeležilo okoli 120 članov, je pokazal, kako velika je potreba po članskih sestankih. Zato so se na seji srezkega odbora 26. maja določili datum, po katerih bodo članski sestanki:

16. t. m. dopoldne v Dobropoljah, popoldne ob 3. v Strugah.

Sestanek v Dobropoljah je lahko tudi 14. julija, a nepreklicno.

23. t. m. v Sodražici.

14. julija v Vel. Laščah.

Za skupino v Ribnici se datum določi še naknadno.

Na isti seji se je soglasno sklenilo, da se bo sklical začetkom avgusta velik tabor v Kočevju. Za organizacijo tabora je bil izvoljen odsek pod vodstvom odbornika OIO Oniča. Posebno številno bodo zastopani na taboru kolesarji z državnimi zastavicami in konieniki

Manifestacija bojovništva v Studencu

„Čas je tak, da je treba radikalnih reform... Fronta vseh poštenih Slovencev se kuje v ognju...“

Po težkih nalivih prejšnjega dne in še tudi noči in jutra, je v nedeljo nebo zaprlo svoje zatvornice za nekaj ur, da je omogočilo slavnostno posvetitev in odkritje lepega in pomembnega spomenika, ki so ga postavili bojovniki iz Studenca v spomin padlih tovarišev iz svetovne vojne

Ob pol 10 dopoldne so zbrani bojovniki, ognjegasci, godba in ostalo ljudstvo od blizu in daleč sprejeli zastopnike O. I. O.: predsednika tov. Staneta Vidmarja in tov. Gombača, ter v obilnem številu došle tovariše iz Trbovelj, Rajhenburga, Boštanja, Škocjana, Rake, Bučke, Leskovca in drugih krajev. Razvil se je lep spreved z godbo, zastavami, ognjegasci, trboveljskimi kolesarji in ostalimi bojovniki v četverstopih do cerkve. Po maši, katero je daroval domači g. župnik, so se zgrnile množice naroda na prostor pred cerkvijo, kjer stoji spomenik.

Slovesnost je otvorila godba z žalostinko, nakar je g. župnik blagoslovil spomenik in opravil molitve za pokojne vojne žrtve. Pevski zbor je zapel žalno pesem, nakar je tov. Lojze Štojs, ki je duša bojovniške organizacije v Studencu, pozdravil navzoče zastopnike O. I. O., tovariše iz drugih skupin in vse prisotne s krasno zasnovanim govorom:

Pozdravljeni dragi prijatelji, možje in fantje, pozdravljene žene in dekleta, pozdravljeni vsi, ki ste prišli od blizu in daleč, da se z nami skupaj v globokem spoštovanju in hvaležnosti poklonimo spominu naših dragih, ki so položili na oltar naše lepe domovine svojo največjo žrtev — svoje življenje.

17 let je minilo, odkar je končana kruta svetovna vojna. 17 let je minilo, odkar trohne kosti naših očetov, mož, bratov in sinov, raztresene tam po mrzlih bojnih poljanah. 17 let že samevajo tam daleč v tuji zemlji in čakajo vstajenja. Na njih grobovih ne gore lučke, na njih grobovih ne cveto rože, le plevel in trnje sta kras njihovih grobov, kakor je bila trnjeva njihova življenjska pot. — A ti junaki niso osamljeni. O njih junaških dejanjih bo pričala zgodovina, a v srcih naših in vsega ljudstva bo gorela večna luč hvaležnosti, ker so se žrtvovali, da je iz njih žrtev vzkliła naša svobodna domovina — lepa Jugoslavija.

Ko so ti junaki izmučeni in izkrnaveli umirali v največji bedi in zapuščenosti, so se zavedali, da umirajo za pravico in svobodo svojega naroda. Njih poslednja luč je bila zarja zlate svobode, po kateri je narod hrepenel stoletja in stoletja. Domovino svojih preostalih in svojih potomcev so videli v tej zarji vso lepo in krasno. Videli so v svojih proroških sanjah ves narod svoboden in srečen. Njih žrtve zato niso nič manj dragocene, če naša draga domovina Jugoslavija še ni taka, za kakršno so naši dragi dali svoje življenje. Njih žrtve ne smejo biti zaman! Zato mi, njih bratje in otroci, ob tem trenutku slovesno prisegamo, da se bomo borili in delali na tem, da bo naša Jugoslavija taka, da bo odlehtala žrtve, ki so jih junaško doprinesli naši dragi padli očetje in bratje.

Naj jih to ne drami v njih smrtnem spanju, ko se hvaležni narod zbira, da dá izraza svojim srčnim čutilom, ko jim postavlja skromni spomenik, njim na čast, narodu kot opomin hvaležnosti, mladini v ponos! Naj nam bodo ti junaki svetel vzor za borbo in žrtve, ki jih zahteva blagor naroda in slava domovine. Le z borbo za pravico in boljše življenje našega ljudstva bomo najbolj poplačali žrtve padlim vojakom, ter najizdatnejše izpolnjevali testament našega blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I.

Slava junakom, slava kralju Aleksandru I.!

Čuvajmo Jugoslavijo!

Štojsovemu govoru je sledila deklaracija dekleta, ki je izgubila očeta v vojni. Tudi pesem je delo Lojza Štojsa in je globoko segla ljudem v srce:

Deklaracija vojne sirote

V mesečini peketajo
jezdci na divji raj,
v temnih plaščih plapolajo
tih skozi beli gač.

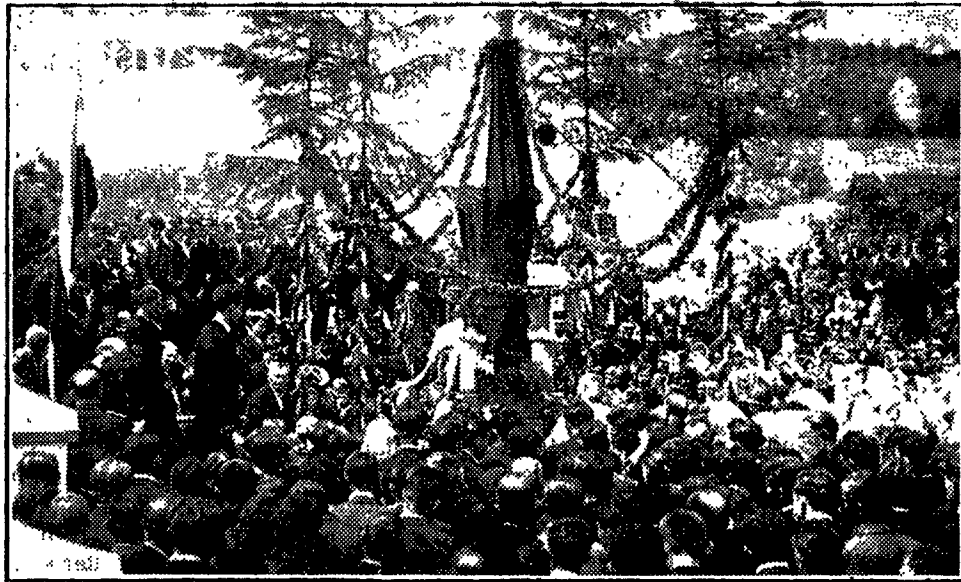
Na poljano, vso prostrano
boj visok izvojevat
moj oče je šel po smrtno rano
zadnja svatba svatovat

Pesem meča in krvi
do nebeških zvezd odmeva
in iz mojih ust ječi
žalostna molitev dneva.

Ali prazna so nebesa,
da ne vidijo oči
groze, ki zemljo pretresa,
Bog, si ti usmiljeni?

O, zakaj ni meni dano,
da bi našla očetov grob
bridke solze bi točila,
jaz ubog njegov otrok.

Po deklamaciji je govoril predsednik »Boja« tov. Stane Vidmar kot slavnostni govornik in pokrovitelj spomenika. Iz govora omenjamo le nekaj mi-

sli, ker radi omejenega prostora ni mogoče navajati vsega:

Pokrovitelj tov. Vidmar govori

Naša država je z naravnimi zakladi tako bogata, da ni prav nobenega opravičila, če ljudje v tej državi stradajo, če trpe pomanjkanje na čemerkoli. Če imamo torej vseeno cele predele, kjer ljudje dobesedno stradajo, če kosi jetika po naših delavskih revirjih in po celih pokrajinah na jugu države radi pomanjkanja, potem je tega kriva slaba ureditev našega gospodarstva, je tega kriva ali nesposobnost vodilnih in odločujočih ali pa pomanjkanje poguma za radikalne reforme. Naj bo eno ali drugo, mi tega ne moremo mirno gledati, mi ne moremo dopustiti, da radi nesposobnosti ali figarstva ali pa celo radi kakih nižjih slabosti peščice ljudi propadajo množice naših delovnih ljudi. Mi kličemo in opozarjamo, opominjamo, svarimo, dokler je še čas za pametne reforme, dokler obup ni prevladal razuma in pomanjkanje še ni razrezalo preglobokih brazd.

Konec mora biti že enkrat tega mečkanja, neodločnosti, odlaganja in polovičarstva. Čas je tak, da je treba radikalnih reform, za izvedbo teh pa na odločilnih mestih odločne, pogumne in do skrajnosti pravilne in poštene moče. V urejevanju gospodarskih in socialnih vprašanj mora zavladati brezobzirna pravica, ki ne sme obstati niti pred vrati vsemogočnega inozemskega kapitala. Poznamo in vemo, kakšna so pota mednarodnega kapitala, poznamo kanale, po katerih se odteka dobički neobdaveni preko naših mej, vemo, da je polno mednarodnih vplivov in dogovorov, za katere se vsa ta manipulacija skriva, toda mi ne moremo in ne bomo nikdar dopustili teh grehov, pa bomo, ko pride naš dan, brezobzirno zahtevali obračun tudi za nazaj. Kolikor kasneje pa bo prišel, toliko hujši bo. Z domačimi pomočniki, s tistimi, ki pomagajo ogoljufati državo in s tem vedoma slabše naše narodno gospodarstvo, bomo pa opravili tako, kakor opravi vojak v vojni z izdajalcem.

Mi si pač opravičeno lastimo pravico, povedati, kaj je prav in kaj ne. Kajti če imamo pravico in dolžnost plačevati državi najvišji davek, to je krvni davek, če imamo v času stisk in boj pravico braniti domovino s svojim življenjem, imamo tudi polno pravico povedati, kako hočemo, da se bo urejevala in upravljala ta naša domaćija. Mi vidimo, kako si gospodje skušajo zagotoviti svoje pozicije, kakšnih metod se poslužujejo pri tem, kakšne predpise skonstruirajo. Vse to vidimo in vemo. Toda vemo tudi, da tvorimo in pomenimo državo mi državljani, da smo torej mi država, ne pa tistih par pretkanih politikov. In kar se bo zdelo nam državljanom prav, to se bo izvršilo in tako kot bomo mi hoteli, ne pa tako, kot si bo želela peščica samozancev. In mi bomo gledali, da se bo vršilo vse tako, kakor ljudstvo v resnici hoče in potrebuje in ne bomo dopustili nobenega po-

tvarjanja ljudske volje več. Konec mora biti igre z ljudstvom!

Tovariš Vidmar je nato naglašal, da smo Slovenci ne samo dobri državljani, mi smo najboljši državljani in smo to nešteto dokazali in dokazujemo vsak dan z dejanji. Mi se zavedamo svojih velikih nalog, zavedamo se svoje važne postojanke in hočemo svojo zgodovinsko nalogo tudi v polni meri izvršiti. Z nami lahko računa, kdor hoče pošteno, pravično in stvarno delati. Zaman pa išče našega zavezništva, kdor hodi s skritimi nakanami in spletkami krog nas. Mi smo dozoreli in nam je teh grdih iger dovolj. Dovolj nam je tudi nedostojnega igravanja drugega proti drugemu. Da smo Slovenci prišli v tako težko situacijo, je kriva naša neenotnost, naša razcepljenost, ki je dovoljevala vedno žongliranje z nami.

Temu mora biti konec, ker ne samo, da trpe pod tem naši čisto slovenski interesi, ampak trpi tudi država, ker na tak način izpademo vedno kot važen soodločujoč faktor.

Zato smo si bojovniki že v početku gibanja postavili kot nalogo združiti vse poštene Slovence v enotno fronto, ki bo lahko uspešno šla v boj za naše pravice. Naš klic po enotni fronti je danes že prodrl kakor vidimo v vse kroge, tudi med politike. Le da si vsak od gospodov politikov predstavlja to fronto tako, da jo bo on pobasal v žep. Toda ti računai so zgrešeni. Fronta vseh poštenih Slovencev se kuje v ognju, in bo trdno zvarjena, čista in silna, pa brez tistih, ki bi radi pristavili tudi tukaj svoj politični piskereček.

Čutimo, da prihajajo nad nas težki časi in težke preizkušnje. Za te velike trenutke zbiramo vse zdrave sile naroda, da nas veliki dogodki ne najdejo nepripravljene, kakor doslej vedno. Hočemo, da bo slovenski narod trdno in zanesljivo organiziran in zbran, hočemo, da bo naš narod obvarovan presenečenj, hočemo, da smo na straži svoje svobode, na straži za svojo bodočnost. Zavedamo se dobe, v kateri živimo in zato delamo mrzlično in neodjenljivo na zbiranju vseh narodnih sil. Evropa se zagrinja v oblake splet in intrig, iz katerih vsak trenutek lahko zvišne blisk in grom. Mi Slovenci smo naseljeni na koščku zemlje, ki je lep kot raj, ki je pa tudi prav vsem tako zaželen, da smo v večni nevarnosti. Toda mi ne zbiramo narodnih sil le v obrambne svrhe, mi moramo in hočemo biti borbeni, mi hočemo biti ofenzivni. Začeti moramo tisto veliko borbo za zedinjenje vseh Slovencev v tej državi, začeti in vzdrževati moramo to borbo do končne zmage z vsemi sredstvi. Dokler ni zadnji Slovenec združen z nami v naši svobodni državi, za nas ne sme biti miru in počitka.

To prijatelji smo ostali dolžni našim pokojnim tovarišem, katerih kri je bila prelita vede ali nevede tudi zato, da bi svet spoznal in priznal pravice tudi malih narodov. Našim pokojnim tovarišem smo dolžni, da vse zamujeno popravimo, da se končno predramimo in z vso energijo začnemo delati za izpopolnitev teh velikih nalog.

Med govorom je tov. Vidmar odkril spomenik, ki nosi na vrhu napis: Slava Viteškemu kralju Aleksandru I. Po govoru tov. Vidmarja je zapel zbor »Oj, Doberdob«, nakar je spregovoril še tov. Erle Gombač od O. I. O. V svojem govoru, ki so ga izpolnjevale pretresljive slike iz vojne, je posebno pod-

**Tovariši, naročajte
in širite naš tednik!**

črtal borbe na soški fronti, ko so naši fantje in možje branili Lahom vdor naprej v naše kraje.

Tov Štojs je nato zaključil lepo slavnost in pozval navzoče, naj ostanejo še v prijateljski družbi pri popoldanskim prireditvi.

Razgovori s predstavniki bojevnikiških skupin

Popoldne sta imela tovariša Vidmar in Gombač razgovore s predstavniki bojevnikiških skupin iz Rajhenburga, Boštjana, Škocjana, Rake, Studenca in še drugih, ter sta temeljito pojasnila zadnje dogodke v »Boju«, razčistila vsa vprašanja in podala poročilo o situaciji. Iz besed tovarišev iz navedenih skupin sta lahko spoznala, da bo znova zaplapolalo navdušenje in živo borbena delo v vseh teh skupinah, ki so bile vedno izredno krepke in žive.

Pogreb radgonskih žrtev

„Obljubljamo Vam, dragi, mrtvi tovariši ...“

Na Vnebohod smo pokopali žrtve, padle 27. in 29. maja 1918 v Radgoni pod streli avstrijskih pušk, ter Maistrove borbe, padle 4. februarja 1919 v bojih za Radgono. Občina Gornja Radgona je pod vzornim vodstvom svojega župana, znanega nacionalnega delavca dr. Lenarta Boezia dokazala svojo nacionalno zavest, ko je z vso možno slovesnostjo dala na svoje stroške izkopati vse te žrtve in jih je pokopala v skupnem grobu.

Že zgodaj zjutraj so od vseh strani prihajale žalostne, a ponosne množice, da dokažejo s svojo navzočnostjo spoštovanje in zahvalo padlim žrtvam in borecem. Vtis svečanosti je povečal oddelek vojakov ter vojaška godba iz Maribora. Naš »Boj« so zastopali kot oficijelni zastopniki tov. dr. Pichler iz Maribora, Munda iz Ormoža in Koder iz Murske Sobote. Iz Prekmurja so prihitele tovariši na kolesih in z zastavo, okoli 40 po številu. Prišlo bi jih še več, da ni marsikoga oplašilo oblačno nebo. Največ je bilo bojnikov iz Rankove in Tišine. Tišinski bojnik so prinesli s seboj venec in ga je njihov predsednik tov. Šadl položil na grob žrtev in borecev, tov. dr. Pichler pa šopek rdečih nageljnov. Prišli so tudi naši tovariši iz Maribora, Št. Ilja in drugod in se pridružili prekmurskim tovarišem, ki jih je vodil tov. Benko iz Murske Sobote.

Pred cerkvijo je bil postavljen katarfalk, na njem pa krste, za vsako radgonsko žrtev po ena, za Maistrove borbe pa zgolj ena, ker so tudi v Obrajni ležali v skupnem grobu. Duhovniki pod vodstvom g. Weiksla, dekana iz Križevcev pri Ljutomeru, so opravili cerkveni obred, za njimi so zapeli združeni pevci žalostinke. Nato se je formiral sprevod z udeleženci in krstami na pokopališče. Veličasten je bil ta sprevod, saj je korakalo v njem gotovo nad 3000 ljudi.

Poleg v sree segajočega govora domačega župnika Gaberea je napravil velik vtis govor zastopnika »Boja«, tov. Munde iz Ormoža, ki je opozarjal na idealizem padlih bojnikov:

Govor zastopnika »Boja« Munde.

»Vi, ki ste seme izkrvavelega naroda«, te besede velikega Jugoslavana dr. Kreka mi lebde pred očmi, ko premišljam veličino Vaše žrtve. Na Vaših grobovih je vzkliła svoboda nam Slovencem, na Vaših grobovih je zrastle Jugoslavija!

Kaj Vas je nagnilo, da ste prostovoljno žrtvovali svoja mlada, nadepolna življenja v obrambo tukajšnje meje naše mlade, takrat porajajoče se Jugoslavije? Zakaj ste zapustili svoje rodline, svoje žene in otroke, sorodnike, znanee in prijatelje, zakaj ste zapustili ta svet z njegovimi dobrinami, ali ni bila to prevelika žrtev? Da, velika je bila ta Vaša žrtev, tako velika, da ne najdemo dovolj primernih besed, da bi jo vredno opisal! To je bila žrtev, porojena iz tištega čistega idealizma, brez katerega bi slovenski narod že davno propadel, brez katerega bi tudi Jugoslavije nikdar ne bilo! To je tisti idealizem, ki ne vpraša, koliko bo vrget tak ali tak korak osebnih koristi ali časti, to je resničen idealen nacionalizem, ki se ne očituje samo v lepih besedah in bomba-

Pri tovariših v Leskovcu

Iz Studenca sta odšla tov. Vidmar in Gombač še k skupini Leskovec, kjer sta v teku odborove seje imela priložnost spoznati tamošnje razmere. Predsednik tov. Vidmar je zbranim odbornikom skoro v dvehurnem govoru popolnoma razčistil vsa vprašanja, pojasnil probleme »Boja«, prepričal tovariše o nujnosti krepkega dela in borbe in tudi lahko ugotovil, da leskovška organizacija ni samo po številu (ima preko 600 članov) ena najmočnejših, marveč je izredno močna tudi po svoji borbennosti in odločnosti mož, ki jo vodijo.

Sonce je zasijalo, ko sta se zastopnika O. I. O. odpeljala proti beli Ljubljani. Sonce sta imela v svojih srcih, ko sta razmišljala o teh sijajnih, odločnih, iskrenih in modrih dolenskih bojnikovih.

stičnih geslih, to je res idealen, dejaven nacionalizem!

Tu stojimo bivši Vaši tovariši, slovenski bojnikov ob odprtem Vašem grobu in iz groba ven nam zveni Vaš zadnji, nem, a jasen klic: »Tovariši, čuvajte to, kar smo mi pomagali ustvariti za ceno naših mladih življenj! Pomagajte tovariši, da bo Jugoslavija idealna država, kot smo si jo mi zamišljali in za kateri ideal smo se žrtvovali, da bo idealna skupna hiša vseh treh brat-skih narodov, v kateri bo dobro biti tudi celokupnemu slovenskemu narodu.«

Ni zaman ta Vaš klic, mrtvi junaki! Tridesetisoč organiziranih slovenskih bojnikov in ves slovenski narod ga sliši ter se mu odziva: »Obljubljamo Vam, dragi, mrtvi tovariši, da bomo slovenski bojnikov in ves slovenski narod zvesto stali na braniku Jugoslavije, za katero ste Vi žrtvovali svoja mlada življenja, da bomo to našo narodno državo branili in ohranili pred vsemi sovražniki, zunanji in notranji. Res je, da se nahajamo trenutno v težkih razmerah, splošna svetovna kriza tudi nam ni prizanesla in poleg gospodarskih težkoč smo hudo prizadeti po težki moralni krizi. Toda zavedamo se, da je slovenski narod v svojem jedru zdrav in te zdrave sile naroda nam jamčijo, da bomo vse to srečno preboleli in premagali ter da bo Jugoslavija, ki temelji tudi na Vaši krvi, trdna in močna, zaželjena in nezmagljiva skupna hiša vseh Slovencev, Hrvatov, Srbov, in če Bog da, kedaj tudi še Bolgarov! Prepričan sem, da se slovenski bojnikov najboljše oddolžimo Vašemu spominu, če postanemo resnični in dosledni izvrševalci te Vaše neme oporoke! To hočemo in bomo, to Vam danes svečano obljubljamo, v kar nam Bog pomaga!

Vojaki so oddali tri salve v počast borecem, vojaška godba je zaigrala žalostinko, združeni pevci so pa zopet zapeli dve žalostinki, med njimi kot zadnjo »Oj, Doberdob«.

Vsa svečanost je napravila kar najgloblji vtis. Bojnikov, ki smo jih pokopali v Gornji Radgoni, so dokaz, da smo tudi Slovenci doprinesli žrtve na oltar naše svobode, kolikor nam je bilo to mogoče. Zato znamo tudi to svobodo pravilno ceniti in jo bomo čuvali, kakor je poudarjal tov. Munda iz Ormoža.

Vrhnici so zborovali

Najvišja instanca je vsakokratni zbor delegatov!

Na Vnebohod smo sklicali na Vrhniki članski sestanek. Ob veliki udeležbi članstva je podal predsednik »Boja« tov. Stane Vidmar izčrpno poročilo o gibanju našega pokreta. Članstvo mu je sledilo z velikim zanimanjem ter ga često prekinilo z vzkliki pritrjevanja in odobravanja. Akoravno so vsi naši tovariši z dušo in telesom pri pokretu, vendar so bila njegova pojasnila potrebna, da postavijo vse one temne elemente na laž, ki hočejo članstvo begati.

Tudi naša skupina je soglasno odobrila energično postopanje zadnjega delegatskega zbora. Vsi zastopamo stališče, da ne morejo biti med nami ljudje, ki hočejo po dobro znanem načinu klikarstva doseči svoje zasebne cilje v škodo splošnosti. Z zadovoljstvom je vzelo članstvo na znanje izjavo

predsednika, da ne nameravamo biti kako veteranarsko društvo, marveč hočemo biti pokret, ki se udeležuje gospodarsko-politično, ter tako pripomoči k izboljšanju razmer v državi, posebno v ožji domovini Sloveniji. Vsi smo se strinjali s tov. predsednikom, ki je poudarjal, da je treba slovenske sile najprej temeljito organizirati, potem šele misliti na združitev s sorodnimi pokreti. Šele ko bo slovenska falanga bojnikov strnjena, šele tedaj bomo pripravljeno iti z drugimi sorodnimi pokreti kot enakopravnimi tovariši. Če je zbor deležatov izključil gotove, prej vodilne osebe, je to storil edino le zato, ker so te osebe kršile temeljna načela, ki morajo biti vsakemu bojniku sveta, niso pa bili izključeni, ker so šli voliti Ljotiča, proti kateremu nima nič noben slovenski bojnikov. Vsi naj si dobro zapomnijo, da bo šel pokret vedno ono pot, ki mu jo bo začrtal vsakokratni zbor delegatov, ne pa ono, ki si jo bodo morda zbrali nekateri voditelji, da dosežejo svoje zasebne cilje.

Po vsestranskem izčrpnem poročilu tov. Vidmarja je govoril še tov. Gombač, ki je predočil nevarnost ncsloga ter nujno potrebo discipline in poštvalnosti. Z zadovoljstvom je vzelo članstvo na znanje obvestilo, da postane mesečnik »Bojevniki« tednik ter da bo izšla prva številka že pred prazniki. Mnogo članov se je takoj naročilo na list. Tov. Gombač je poudaril, da se morajo novi poslanci zavedati, da zanje ne sme biti razlike med onimi volilci, ki so volili njih, in onimi, ki so volili druge ali pa se volitev držali. Če bodo imeli poslanci občjo korist pred očmi, potem bodo tuči bojnikov z njimi zadovoljni. Strankarsko protiziranje pa bo imelo za posledico poostreitev boja proti nezakonitosti.

Živahno odobravanje je žel tov. Jereb, ki je opozoril člane Osrednjega izvršnega odbora, da je doletela žalostna usoda izključene člane le, ker so hoteli postopati — zaslepljeni od moči, ki jo je položilo članstvo v njihove roke — po receptu, ki so ga sami prej vedno in povsod obojevali! Naredil je zelo posrečen primer, ko je dejal, da so mislili ti gospodje, da jim bodo bojnikov kot backi slepo sledili, če bodo oni ukazali bobnarju: »Zabobnajte! Zmotili so se! Pa tudi še tisti, ki morda računajo, da bodo na ta način vpregli bojnikov v svoj jarm, naj vedo ter naj si zapišejo za ušesa, da so tisti časi minuli! Sedaj je obratno! Sedaj reče zbor delegatov: »Bobnar zabobnajte! Pokličite borce v zbor!« In temu bobnarju se mora pokoriti sleherni borec in bojnikov, ako noče, da pade njegova glava. Tov. Jereb je ob navdušenem pritrjevanju članstva izjavil, da bo skupina naredila svojo dolžnost, da pa bo doletela usoda izključitve vse one bojnikov — bodisi navadne člane, odbornike ali predsednike — ki bi kršili naša načela.

Predsednik tov. Trpin, ki je bil pozdravljen tovariše iz Osrednjega odbora ob njihovem prihodu, se jim je na koncu v imenu vseh lepo zahvalil ter izjavil, da pričakuje člani od novega odbora več nesebičnosti, kot so jo pokazali nekateri člani prejšnjega odbora. Z vabilom na poset igre, ki jo bodo priredili bojnikov, je zaključil nad vse uspelo zborovanje.

Dr. Davorin Gros,

Kaj zahtevamo Dolenjci

Zapostavljenost Dolenjske

Skoraj v vseh naših dnevnikih bemo od časa do časa kak članek, v katerem se pisec zavzema za izboljšanje položaja dolenskega kmeta, obrtnika, delavca itd. Isto se ponavlja že precej časa ob raznih sestankih, bolj ali manj političnih, bolj ali manj gospodarskih, oz. stanovskih, toda dejansko se ne ukrene v korist Dolenjski v ožjem pomenu tako rekoč ničesar, kar bi bilo omembe vredno in od česar bi prebivalstvo Dolenjske res imelo omembe vredno korist. Še tiste bore drobtinice, ki padejo z mize, na katero tudi Dolenjci doprinašajo svoj obulus prav tako pošteno in v prav tako veliki meri kakor ostale pokrajine v državi — po plačilni moči pa celo dosti več! — se dostikrat tako krivično razdele, da imajo nekaj od njih samo »pravoverniki« pristaši.

Skrajni čas za stvarno in načrtno gospodarstvo

Da preprost dolenski kmet in delavec, pa tudi obrtnik, vse to težko prenašajo, pač ni težko razumeti, saj je njihovo stanje tako bedno, da bolj pač ne more biti. Pa naj gre potem za ta ali oni del Dolenjske, ker vsak del prebivalstva preživlja obupne čase. Ker so pri nekaterih javnih delih krajevni činitelji dela razdeljevali, oz. delo dajali

predvsem le strankarskim in osebnim prijateljem in ne potrebnemu delavcu, pač ni čudno, da je to le še bolj razburilo prebivalstvo. Tudi dogodki zadnjih tednov niso ničesar doprinesli k pomirjenju duhov, kvečjemu nasprotno.

Je pa že pač skrajni čas, da se pristopi k stvarnemu in načrtnemu gospodarjenju tudi na Dolenjskem, kjer je vse bolj potrebno kakor pa kjerkoli drugod! Dolenjska je bila vsa povojna leta zapostavljena in je še danes skoraj v vseh ozirih, zato jo pač precej upravičeno nekateri nazivajo »zaspano«, čeprav to v glavnem ni po svoji krivdi. Odločilni krajevni činitelji dosedaj pač niso bili kos svojim nalogam in niso znali izposlovati nikakih gospodarskih in socialnih koristi za dolenske kraje, pa naj so zavzemali v javnem življenju te ali one funkcije. Če k temu pristojemo še dejstvo, da se tudi v predvojnem času naši dolenski predstavniki niso zavedali v polni meri položaja, potem pač ni čudno, da je Dolenjska res nekam zaspana ostala vse do danes. Zato pa je pač že skrajni čas, da se prične odločno in energično z delom tudi pri nas, saj dela je na vseh koncih krajih dovolj!

Zahteva po izboljšanju dolenske proge

Če se v prvi vrsti ozremo na železniško vprašanje, potem moramo pač z žalostjo ugotoviti, da se v tem oziru ni po prevratu vse do danes prav ničesar storilo, čeprav je baš dolenska proga življenjske važnosti ne samo za osebnosti in tovarni promet, temveč je važna tudi iz strateških ozirov glede na njeno lego in na zvezo z morjem! Res smo Slovenci skromni, gotovo preveč, toda zahteva Dolenjcev po izboljšanju dolenske proge v progo prve vrste, ki bo sposobna tudi za brzovozni promet, je pač nekaj, kar se samo ob sebi razume. To namreč ni samo krajevnega pomena za Dolenjce, ki se morajo danes voziti celo večnost v Ljubljano ali nazaj domov, ali pa kamorkoli, ker vlak vozi res kar po polzevo. Važno je to zlasti za tujski promet, za vse one, ki morajo naravno preko Dolenjske na naše morje, pa se najrajši izognejo Dolenjski, ako jim je to le kako mogoče, ker je vožnja prepočasna. Kakšen vtis napravi ta počasnost na inozemske potnike, ki v velikem številu prihajajo vsako leto na naš Jadran, bi bilo pač odveč poudarjati. Gotovo pa je, da nam to v inozemstvu ne koristi in da se to pozna tudi v gmotnem pogledu, kajti marsikdo se drugič ogne tej vožnji.

(Dalje prih.)

Razmišljanja

PREJ 16 TISOČ, DANES 6 TISOČ

»Vojni invalid« je objavil poročilo o obnem zboru Oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov, iz katerega posnemamo: Po sklepu vseh organizacij se je delalo pred vsem za spremembo invalidskega zakona. Če pogledamo, da je bilo v naši hanovini prej okoli 16.000 priznanih vojnih žrtev, danes pa jih ni niti več 6000, se najboljše vidi stanje. Mi smo bili ena najmočnejših organizacij, ki seveda tudi pada. Kje se krivde, da se socialna zakonodaja reducira, da se jemlje s krvjo pridobljene pravice. Kdo se zanima za invalide, ki so dali v svetovni vojni svoje najdražje — zdravje. Z invalidskim zakonom iz leta 1929 se je razbremenila državna blagajna. Prej se je izplačevalo po objavljenih statistikah ca 300 milijonov, a danes komaj 80 milijonov letno za vojne žrtve. Mi, ki delujemo že 10 let na tem vprašanju, vemo, kakšne strašne krivice so prizadejane. Vzelo se je skoro polovici vojnih žrtev vse pravice. To je kruta krivica. Že več let se borimo, toda nam ni uspelo izboljšanje. Naša prva skrb je za zboljšanje invalidskega zakona. Napravili smo, kar je v naši moči, zainteresirali smo vso javnost potom zborov v celi državi za našo pravično stvar, a še vedno samo čakamo.

Novice

Kresovi po slovenski zemlji

V čast 85letnice prevz. nadškofa dr. Jegliča so 28. maja zagoreli po vsej slovenski zemlji kresovi. Oznanjali so ljubezen, ki jo goji naše ljudstvo do sivolasega nadškofa.

Zločin na Vrhpolju

Na Vrhpolju pri Moravčah je neznan zločinec oddal na službujoča orožnika Vrička in Štefančiča sedem strelcev in ju težko ranil. Oba orožnika sta v ljubljanski bolnici

krivico. Vsi navzoči tovariši so obljubili vsak po svoji moči delati s podvojeno silo toliko časa, da bo samo onih par brezsrčnih egoistov in pokvarjencev ostalo na sramotnem odru ljudske obsodbe, vsi ostali pa, da stopijo v krog velike družine bojevnikov. In tedaj vremena se bodo zjasnila in lepše solnce sijalo bo! V dosego tega namena kličemo povsod in vsem, bojevniki v zbor!

IZ PREKMURJA.

Prva spominska svečanost na Tišini.

Na sedežu naše najmočnejše skupine bojevnikov, na Tišini, se bo vršila v nedeljo 16. t. m. lepa prireditve. Skupine bojevnikov Murska Sobota, Murska Sobota — okolica, Tišina in Kupšinci prirede na Tišini spominsko svečanost za vse v svetovni vojni padle vojake iz občin Murska Sobota, Murska Sobota — okolica, Kupšinci in Tišina. Cerkveno svečanost bo opravil bivši vojni kurat tov. Tomažič, dekan v Trebnjem. K nam dospe s predsednikom tov. Stanetom Vidmarjem že v soboto in ju bomo lepo sprejeli. Tov. dekan bo gost tišinskega župnika g. Krantza, ki nam gre v vsem na roke. Drugega dne ob 9 bo v tišinski cerkvi služba božja s pridigo, ki jo bo opravil tov. Tomažič. Po cerkveni svečanosti bomo pa imeli bojevniki zborovanje, na katerem bo govoril naš priljubljeni predsednik tovariš Stane Vidmar iz Ljubljane. Bojevniki se na to slavnost pridno pripravljamo. Saj se bomo ob tej priliki spominjali onih naših, prehitro pozabljenih tovarišev, ki so pustili svoje življenje na raznih bojnih poljanah. Geslo, ki nas bojevnike družijo, je ravno tovarishтво. In v čem se bolj odraža ta naša lastnost, ako ne pri spominih na padle tovariše, ki se niso vrnili pod svoj domači krov, ampak spe na raznih bojnih poljanah večno spanje? Pri spominu na te tovariše bomo okrepili s pravo vsebino naše tovarishтво, ki nas mora vezati žive. Računamo na veliko udeležbo z vseh strani, saj bo to prva svečanost te vrste v Prekmurju. Popoldne bi imeli igrati naši igralci na Tišini bojno igro »Njega ni«, ki bi spadala kakor nalašč v okvir celotne prireditve. Radi kratkega časa pa tega dne igre ne bo. Pač pa nekaj nedelj kasneje. Kdaj, bomo pravočasno poročali.

NESREČA NA MURI.

Zahtevamo most na Petanjeih!

Minulo soboto je pričela Mura naglo naraščati. Na štajerskih gorah je naglo kopnel sneg in je njegova voda napolnila reko. Promet preko nje se pri nas v Petanjeih vrši še z brodom, ki ga sedaj obratuje banska uprava po cestnem odboru. Tega de pa je moralo radi visoke vode obratovanje z brodom prenehati ter je vozil brodar ljudi preko Mure le z malim čolom. Ko je vozil proti večeru zopet s čolnom na petanjsko stran, je zadel ob strani brod, ki ga je prej obratoval konzorcij naših kmetov. Čoln se je prevrnil in je vseh enajst ljudi popadalo v vodo. Izmed njih je utonil neki Horvat iz okolice Krapine.

Podlistek

Slovenski fant na fronti kot pisatelj

Kadar smo po hudih in vročih bojih z Lahi prišli na oddih v zaledje, sem skrbel za to, da so se fantje moje stotnije na ta ali oni način razvedrili. Tako smo nekoč jeseni 1917, počivali v zelo zdecimiranem stanju v Trnovskem lesu nad Gorico. Lepega solčnega popoldneva sem zbral svojo stotnijo: častnike, podčastnike in druge vojake ter jih nagovoril: »Poznam Vas kot junake v borbi s sovražnikom. Rad bi pa tudi videl, koliko je v vas pisateljske žile. Vsakter od vas — izvzemši častnikov in podčastnikov — dobi kos papirja in vse potrebno za pisavo in naj v teku ene ure napiše kak spomin iz svojega življenja, bodisi vojnega ali predvojnega. Lahko napiše tudi kako povest ali roman. Delo pa ne sme obsegati nič več in tudi nič manj, kakor sto besed, in se mora vsak pod svojim umotvorom lastnoročno podpisati. Za najboljšo delo bom pisatelju izročil v last srebrno uro, ki jo kot rezervno uro nosim seboj. Dosegljivih točk je deset. Če dosežeta dva

Usodni zanj so bili brusni kamni, ki jih je imel v nahrbtniku in ki so ga potegnili takoj na dno. Na službenem potu je bil v čolnu tudi en orožnik, ki je v nevarnosti za lastno življenje rešil gotove smrti v mrzlih valovih dve osebi. Javnost pričakuje, da bo ta orožnik odlikovan, kar je tudi zaslužil. Pri tej nesreči se je drastično pokazala potreba po mostu na Petanjeih, ki ga zahtevamo že leta in leta, a vse zaman. Promet čez Muro je pri nas ogromen, saj gravitira velik del Prekmurja na to prehodno točko. Občutek pa imamo, da se tudi odločilni činitelji v Soboti za to vprašanje premalo brigajo. Same resolucije ne zaležejo, treba je napraviti kaj konkretnega in vemo, da so možnosti dane.

MURSKA SOBOTA.

»Naše šole so leglo bolezní...«

Pri nas grade kopališče. Stalo bo par stotisočev in je denar baje že zbran s prostovoljnimi prispevki. Vsekakor znači to velik napredek v higijenskem oziru. Žal pa stoji naše šolsko vprašanje tam, kjer je bilo pred leti. Naše šole so leglo bolezní, prav sramota! Kaj pomaga kopanje, ko pa pride mladina iz šole bolna za vse življenje! Ako bi se nekateri gospodje toliko potrudili za šolsko vprašanje, kakor so se za kopališče, bi bilo šolsko vprašanje že rešeno v korist naši deci. Manjka nam socijalnega čuta, ako nas že drugi motivi ne vodijo.

Davčna praksa v Prekmurju.

Davčna praksa v Prekmurju ubija v ljudeh vsako voljo za javno delo. Inteligenca, ki nosi vsa bremena narodnega davka, se odteguje javnemu delu, ker se ne more več žrtvovati v nacionalne svrhe ne v Prekmurju ne izven njega. Brez dvoma je pri nas v javnem življenju ogromen napredek, ki je plod naših žrtev. Sedaj smo pri kraju — davkarija je dosegla ta nezaželjeni cilj. Pa vse opozoritve ne zaležejo nič. Mogoče bodo odločilni činitelji spoznali uspeh takega postopanja na dejstvo 5. maja. Takrat se je od 16.000 volilcev izreklo komaj 6000 za vladno politiko. Od leta 1931. smo padli skoraj za 100%. Poleg drugih usodnih napak je davčna praksa v Prekmurju mnogo pripomogla k rezultatu 5. maja.

Komasacija občin.

Pri nas je mnogo občin nezadovoljnih s komasacijo iz leta 1933. V naglici, s katero se je o tej važni stvari odločalo, se ni dovolj upoštevalo prirodnih momentov, ki bi mogli biti najvažnejši. Zato se sedaj javljajo zahteve po popravi komasacije. Med drugimi so vložile prošnjo za prekomasacijo vasi Rankovci, Vanča vas, Borejci, Černelavci, da se jih izloči iz občine Kupšinci in priključi prve tri k občini Tišina, zadnjo k občini Murska Sobota — okolica. Navajajo zelo tehtne razloge in upajo, da bodo radi tega uspehi.

ali več po deset točk, bo odločil žreb. Komisija za oceno obstoji iz vseh častnikov moje stotnije, včevši tudi mojo malenkost.«

Na hip je bilo vse razdeljeno in dečki so začeli pridno pisati na svojih pisalnih mizah — nahrbtnikih.

Ker sem videl, da jim gre delo težko od rok, sem rok za sestavo del podaljšal še za pol ure.

Ko je čas potekel, sem pustil pobrati vse listke in sem s svojimi častniki — pet po številu —, ki so bili vsi Slovenci, stopil na stran ter smo začeli čitati posamezna dela. Vsakter od častnikov je moral na posebni poli označiti oceno in točke. Nekako sredi med prebiranjem, med katerim je bilo seveda dovolj smeha, pa tudi veliko resnosti, sem našel umotvor Mihala Laboharja, že starejšega Savinčana, ki je v lepih besedah, in bilo jih je tudi točno sto, napisal majhno lovsko zgodbo. Jaz sem mu takoj zapisal 10 dosegljivih točk in ko sem pri svojih tovariših častnikih pregledal pole, ni dobil od nobenega manj kakor osem točk. Že sem ga imel za lastnika moje ure.

Ko pa berem naprej, pa mi pride v roke umotvor te-le vsebine:

Kultura

»Slavčev« koncert

Pevsko društvo »Slavec« je ob svečano-sti razvitja prapora, ki ga je društvu poklonil blagopokojni kralj Aleksander, priredilo slavnostni koncert. Na sporedu so bile skladbe jugoslovanskih, ruskih in bolgarskih skladateljev. Poleg društvenega mešanega zbora je sodeloval tudi orkester vojaške godbe. Zborovske skladbe je dirigiral društveni pevovodja Ivan Rupnik, ki je zbor dobro naštudiral in pokazal mnogo glasbenega znanja. Zbor je v ženskih glasovih dober, v moških, zlasti v tenorjih, pa manj zadovoljiv. Izvajali so tudi nekaj novih skladb. Tudi skladbe za orkester je v drugem delu dirigiral pevovodja Rupnik, se mu je pa poznalo, da ni kos težavnemu vodstvu orkestra, dasi je orkester storil vse, da bi mu olajšal delo.

Koncert »Ljubljane«

Slov. glasbeno društvo »Ljubljana« je nastopilo pretekli ponedeljek v proslavo 85letnice prezv. nadškofa Jegliča s koncertom, ki je bil eden najlepših v letošnji sezoni. Izvajal se je Händlov Oratorij: »Mesij« za soli, zbor in orkester. Solisti so bili naši najboljši operni pevci: ga. Zlata Gjurgjenac-Gavella (sopran), ga. Franja Golob-Bernotova (alt-, g. Jože Gostič (tenor) in g. Marijan Rus (bas), orkester je pa tvorila ljubljanska podzveza Zveze godbenikov. Zbor »Ljubljane« je bil prav dobro izvežban, pevski material zbora je v vseh glasovih odličen. Delo je naštudiral in diržiral profesor g. dr. A. Dolinar. V izvajanju dela smo imeli umetniški užitek, kakršnega že dalj časa ni bilo v naših koncertnih dvoranah. Žal, da koncert ni bil tako obiskan, kot bi veliko umetniško delo zaslužilo in kot je bil trud vseh sodelujočih, da je izvajanje nad vse pričakovanje uspešno. Pevovodja in dirigent dr. Dolinar je res mojstrsko obvladal zbor, orkester in soliste ter s tem pokazal svoje veliko glasbeno znanje in rutino. Kakor čujemo, se bo koncert ponovil ob priliki evharističnega kongresa in smo uverjeni, da bo tedaj unionska dvorana mnogo premajhna za vse, ki bodo hoteli slišati veliko Händlovo mojstrsko delo.

Umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu

Lani ustanovljeno Društvo likovnih umetnikov dravske banovine je priredilo v Jakopičevem paviljonu svojo prvo razstavo. Zastopana je večina slovenskih umetnikov s svojimi po večini najnovejšimi deli. Žal, da se niso udeležili razstave člani kluba »Slovenski lik« in člani nekdanjega kluba »Sava«, ki veljajo še danes po vsej pravici za naše najboljše slikarske mojstre.

Gospodarstvo

DENARNI ZAVODI POD ZAŠČITO.

Na občnem zboru Udruženja bank v Belgradu je poročal tajnik, da je do konca lanskega leta zahtevalo 195 denarnih zavodov zaščito, od teh 175 zavodov odlaganje plačil. To je prav znatno število (brez kreditnih zadrug), če upoštevamo, da je v naši državi 620 bank. Hranilne vloge pri privatnih bankah in pri hranilnicah so v teku lanskega leta nazadovale za 209 milijonov, in sicer

»Šest dni sma se žgečkal s Tuljani pokl sma šli nazaj, de se počinema. Pustavel smo celtne in zad latrina. Dva tiča od naše kumpanije sta pa po noč ona štanga pri latrin na sred na dveh krajeh spod potžagala. To — jih je 40 besed onih 60 kulker jeh čejo mejt še guspūt oberlajgman je pa povedu naš guspūt felbebel ker je zmiri prv vstau in je prv sedu na štanga pr latrin. Jozel Obrez.«

Ko sem prečital to delo, sem pogledal po svojih tovariših ocenjevalcih. Pa sem na obrazih bral skoraj nekako resnost. Pregledal sem tudi posamezne ocene in so bili vsi zapisali 10 točk. Šele po malem presledku so vsi navzoči bušili v smeh, kajti navedenega felbebela je vsak dobro poznal. — Že sem hotel poklicati pisatelju Obreza, a sem si premislil, da bi se mi ne očitala nepristranost, in smo brali vsa dela do konca.

Ko sem kakih osem let po vojni prišel po lovu v štajerske hribe, sem se oglašil tudi pri Jozeljnu Obrezu, ki mi je s solzami v očeh pokazal na steni visečo urico, ki jo je na tako sijajen način pridobil v Trnovskem lesu.

Bojevniki s Štrokovega hriba.

od 8408 na 8195 milijonov. Na drugi strani pa so se hranilne vloge pri državnih zavodih (drž. hip. banka in Poštna hranilnica) v teku leta povečale za 315 milijonov. Iz tega je razvidno, da nadalje odtekajo vloge iz privatnih zavodov ter se stekajo v državne zavode, ki delajo hudo konkurenco privatnim zavodom.

Propadanje naše trgovine in obrti.

Po statistiki Zbornice za trgovino, obrt in industrijo posnemamo, da se je v zadnjih treh letih, t. j. od l. 1932. do 1934. znižalo število trgovskih obratov za 2715, obrtniških pa za 3155, ali skupno vseh teh obratov za 5870. To se pravi, da je skoraj 6000 samostojnih eksistenc uničenih, da je padlo za 6000 število davkoplačevalcev, da je padlo število podjetij, ki so dajala tudi drugim ljudem zaslužka, za 6000!

Samo lani se je znižalo število trgovskih obratov za 1373, obrtnih za 1369 in gostinskih za 6, vseh skupaj za 2748.

Vsak teden ena

Zgodba o bojevniku in hudiču

Nekoč sta se bojevniki in hudič prepirala, koga narod bolj vpoštevata, in komu več veruje. Ker se nista mogla zediniti, sta sklenila, naj odloči dvoboj.

Hudič je zahteval, da mu mora pomagati bojevniki do poslanskega mandata, ako ga premaga, bojevniki pa, da mora hudič zginiti z dežele. Ker sta oba sprejela pogoj drug drugega, je prinesel bojevniki kot orožje dve palici, eno tenko in dolgo, drugo kratko in debelo, ter rekel hudiču: »Izberik! Hudič je nekoliko premišljeval ter se končno odločil za kratko, ker je bila debela. Upal je, da bo bojevnika z debelo bolj zadel kot s tenko in dolgo. Bojevniki je pa vzel tenko in dolgo.

Postavila sta se oddaljena drug od drugega 10 korakov. Ko se je dvoboj pričel, se je hudič zakadil proti bojevniku, da ga podere in udari s kolom, toda bojevniki zamahne z dolgo palico in preden je bil hudič pri bojevniku, ga že zadene bojevnikiška palica s tako silo ravno po kopitu, da so kar iskre švignile. Hudič postane besen, vnovič se zakadi v bojevnika, toda ta zamahne vnovič, in preden je hudič tako blizu, da bi mogel rabiti kratki kol, ga bojevniki že drugič zadene, tokrat pa po rēpu, in sicer s tako silo, da mu kar kos repa odleti.

Ko vidi hudič, da ne bo prišel bojevniku s kratko palico do živega, prične protestirati, da je to neenak boj, ker imata neenake palice. Bojevniki pa je bil takoj pripravljen zamenjati palice, toda pod pogojem, da nadaljujeta boj v bližnjem skednju. Hudič je pogoj sprejel, zamenjala sta palice ter se podala v skedenj. Tam pa je bil hudič zopet na slabšem. Dolga palica ga je silno ovirala, tako da ni mogel niti enkrat udariti po bojevniku. Ta pa je priiskočil k hudiču, zamahnil z rajkelnom ter lopnil po hudičevi glavi, da so se rožički kar v možgane pogrezili. Napol nezavesten je pokazal hudič bojevniku jezik, ta pa »lop« še enkrat po hudičevi glavi, da si je kar jezik odgriznil.

Tedaj je spoznal hudič, da je dvoboj izgubil. Počilo je kot iz velikega kanona, zasmrdelo po žveplu ter pograšenem pepelu in ... hudiča ni bilo več. Od tedaj sta imela narod in bojevniki mir pred hudičem.

V 24 URAH barva, plisira in kemično čisti

obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

Tovarna JOS. REICH LJUBLJANA

Za spomlad se najcenejše oblečete, ako kupite narejene moške, deške obleke, ter perilo domačega izdelka tov. »Triglav« Josip Olup Ljubljana, Stari trg 1 in Kolodvorska 8 V zalogi imam vedno sukno, kamgarne, hlačvine, čepice in tkanine kakor šifone, frenče itd. iz največjih angleških, čeških in tuzemskih tovarn. Obleke in perilo se izgotavlja tudi po meri po najnižjih cenah in po najnovejši fazoni